

GEMEENTE HILVERSUM
POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM

BEZOEKADRES:
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER: 14 035
WWW.HILVERSUM.NL

Aan de gemeenteraad
cc. College van B&W
cc. pers

DATUM 4 december 2020
ZAAKNUMMER 714327
BEHANDELD DOOR B. Pedawi
TELEFOON (035) 629 2456
BIJLAGEN
BETREFT voortgang uitstroombeleid ('Focus op werk')

Geachte dames en heren,

Met deze brief informeren wij u over de stand van zaken met betrekking tot ons uitstroombeleid en de wijze waarop wij daar momenteel concrete invulling aan geven.

Aanleiding

Medio 2019 heeft de raad van Hilversum de beleidsnotitie [‘Focus op werk: 25% meer uitstroom’](#) vastgesteld, over de arbeidsinschakeling van uitkeringsgerechtigden. Na vaststelling van de notitie zijn we hiermee aan de slag gegaan. Gedurende de implementatie heeft Andersson Elffers Felix (AEF), een bureau voor maatschappelijke vraagstukken, ambtelijk de opdracht gekregen om te onderzoeken hoe we het product- en dienstenaanbod kunnen optimaliseren om de ambities te kunnen realiseren. De uitkomsten van het onderzoek hebben we gebruikt om onze dienstverlening te optimaliseren en om onze ambities te realiseren.

Hieronder volgt een opsomming van de concrete acties die we sindsdien hebben gezet. Samenvattend zijn deze onder te verdelen in het creëren van meer draagvlak, het uitbreiden van datagestuurde werken en het aanpassen van processen en inzet van instrumenten. Vervolgens hebben we hier een prioritering in gemaakt.

Concrete acties

Verkenning toekomstscenario's Tomingroep

In 2019 werd duidelijk dat Tomingroep voor het eerst in 25 jaar zou afsterven op een tekort en dat een herbezinning op de toekomst daarom noodzakelijk was. Aangezien het de ambitie was en is om Tomingroep ook taken te laten uitvoeren in het kader van de Participatiewet, is de wijze waarop gemeenten in de Gooi en Vechtstreek en Almere de Participatiewet uitvoeren ook van belang bij deze toekomstoriëntatie. Het algemeen bestuur van Tomingroep is daarom een verkenning gestart naar mogelijke toekomstscenario's voor betrokken gemeenten waar het gaat om de uitvoering van de Participatiewet en de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de rol die Tomingroep daarbij kan spelen. Deze verkenning zal resulteren in een toekomstscenario inclusief sluitende businesscase die afgezet zal worden tegen het huidige beleid en uitvoeringspraktijk van de verschillende gemeenten. Berenschot voert dit onderzoek momenteel uit. Op 3 december 2020 heeft er een beeldvormende sessie plaatsgevonden om

u hierin mee te nemen. De directie van Tomingroep organiseert aparte informatiesessies voor raadsleden. U ontvangt hiervoor een aparte uitnodiging.

Doorontwikkeling Werkgeversservicepunt

Momenteel vindt er op ambtelijk en bestuurlijk niveau een doorontwikkeling van het WSP plaats, waarin veel aandacht is voor concrete uitvoeringsafspraken en mogelijkheden tot bijsturing op basis van data. Deze doorontwikkeling zal samenkomen met de aanstaande wijziging in regelgeving SUWI waarin centrumgemeentes opgedragen worden om een uitvoeringsplan op te laten stellen voor de regie op regionale werkgeversdienstverlening.

Evaluatie NOVA

Wij hebben nader onderzocht in hoeverre het construct Nieuw Ondersteuningsmodel Voor Arbeidsontwikkeling (NOVA)¹ op basis van de huidige situatie nog aansluit op de bestuursopdrachten aan andere ketenpartners. De uitkomsten van de evaluatie (die samen met de cliëntenraad, medewerkers uitvoering en NOVA-partners is uitgevoerd) hebben ertoe geleid dat het Sociaal Plein haar werkwijze in de uitvoering gaat aanpassen. Klantmanagers krijgen een grotere rol bij de regie op de arbeidsontwikkeling van bijstandsgerechtigden. Het construct NOVA in de huidige vorm wordt daarom afgeschaald. Dit heeft overigens niets te maken met de kwaliteit van dienstverlening door NOVA-partners maar vooral met de aansluiting op de rol van het WSP en Tomingroep. Doordat klantmanagers (en niet NOVA) straks weer de regie hebben bij economische en maatschappelijke activering, komt er bovendien een betere aansluiting op het regionaal arbeidsmarktbeleid waarbij het productaanbod continu afgestemd wordt op de laatste ontwikkelingen en waarbij snel schakelen cruciaal is. Daarnaast kunnen instrumenten effectiever ingezet worden op basis van maatwerk. Het inzetten van individuele re-integratietrajecten bij (voormalige) NOVA-partners blijft overigens wel mogelijk, maar altijd op basis van maatwerk. Deze wijziging vereist geen extra personele inzet of middelen.

Draagvlak vergroten onder medewerkers

Het team Werk & Participatie heeft vernieuwde werkwijzen ingezet waarbij medewerkers actief worden betrokken bij de inzet van re-integratie-instrumenten. Hiermee beogen we het gevoel van eigenaarschap te verhogen. Dit staat structureel op de agenda van de teams. Daarnaast is de nieuwe teammanager Werk en Participatie individuele gesprekken gaan voeren met alle medewerkers van het team om hen mede-eigenaar te maken. Door de beëindiging van NOVA krijgen de medewerkers bovendien weer de regie bij de arbeidsontwikkeling. Hiermee bevorderen we de mogelijkheden tot maatwerk en verhogen we het kostenbewustzijn bij medewerkers.

Meer datagestuurd werken

Onder leiding van Shintō Labs is het raadsdashboard sociaal domein ontwikkeld en vervolgens verder ambtelijk uitgewerkt en gedeeld met de raad. Het dashboard faciliteert het verrijken van data. Daarnaast is er een adviseur data en informatie aangesteld op het Sociaal Plein om de doorontwikkeling van het raadsdashboard te begeleiden en de interne samenhang tussen de diverse informatiesystemen te borgen. Verder zijn we in regionaal verband een actieve rol gaan innemen in de benchmark werk & inkomen van Divosa met als doel een betere analyse van landelijke en lokale ontwikkelingen. Hiermee kunnen trends en ontwikkelingen binnen de bijstandspopulatie eerder opgemerkt worden zodat het beleid tijdig erop afgestemd kan worden.

Tot slot volgt Hilversum nauwgezet de ontwikkeling van een nieuw arbeidsmarktdashboard onder leiding van het UWV, is er in regionaal verband een start gemaakt met de uniforme registratie van arbeidsfithheid van bijstandsgerechtigden en is er actieve betrokkenheid bij het rijksprogramma ‘Verbeteren uitwisseling Matchinggegevens’.

¹ Het Nieuw Ondersteuningsmodel Voor Arbeidsontwikkeling (NOVA) is een samenwerking tussen het Sociaal Plein en een aantal re-integratiebureaus waarbij de regie op het proces van arbeidsontwikkeling extern belegd wordt bij de NOVA-partners. Algemene doelstelling van NOVA is het bereiken van passende sociale en/of economische zelfredzaamheid voor bijstandsgerechtigden. Na een pilot (mei 2017 t/m dec 2018) werd NOVA als vaste werkwijze (vanaf januari 2019) ingevoerd op het Sociaal Plein.

Bijstelling regionaal arbeidsmarktbewerkingsbeleid

Het product- en dienstenaanbod binnen de door de gemeenteraad vastgestelde regionale plannen ‘[Werken aan Werk](#)’ en ‘[Perspectief op Werk](#)’ wordt bijgesteld zodat ze beter aansluiten op de laatste ontwikkelingen op de arbeidsmarkt (zie [collegebrief d.d. 24 september 2020](#)). Hierbij is het productaanbod uitgebreid voor om- en bijscholing, extra begeleiding van jongeren (zonder startkwalificatie) en van de GGZ-doelgroep, mobiliteitsdienstverlening en de oprichting van een leerwerkloket. De bijstellingen voorkomen mismatches en zorgen voor een vast aanspreekpunt. In de bijstelling zetten we met name actief in op in-, uit en doorstroombanen gericht op inwoners waarbij er een hiaat is tussen de kennis, kunde en ervaring enerzijds en de vraag van de arbeidsmarkt anderzijds. Deze (groeierende) groep heeft veel baat bij ondersteuning om een duurzame aansluiting op de arbeidsmarkt te krijgen. De aansturing en daarmee ook het besluit tot de genoemde bijstellingen van Perspectief op Werk en Werken aan Werk vindt op bestuurlijk niveau plaats door het portefeuillehoudersoverleg Werk en Inkomen en de Werkkamer. Zodra de bijstelling van de programma’s definitief is, zullen wij u hierover informeren. Het doel is om dit in de week van 14 december 2020 te doen en om uiterlijk op 1 januari 2021 te kunnen starten met uitvoering van de bijgestelde plannen.

Naast regionale instrumenten, hebben we ook lokale initiatieven opgezet zoals een leerwerkloket en een project arbeidsparticipatie van statushouders. Hiermee is toezegging T20/094² afgedaan.

Gerichte focus bij arbeidsontwikkeling specifieke doelgroepen

Naast de regionale aanpassingen in het productaanbod voor jongeren en GGZ-ers, heeft Hilversum een vernieuwde werkwijze ingevoerd voor de arbeidsparticipatie van statushouders, vooruitlopend en aansluitend op de invoering van de Wet inburgering.

Dit sluit aan op het AEF-advies om bij de inzet van interventies zoveel mogelijk uit te gaan van de behoefte van de inwoner (in plaats van generieke groepen).

Stimuleren gedeeltelijke uitstroom

Om gedeeltelijke uitstroom uit de bijstand te bevorderen, in aanvulling op volledige uitstroom, hebben we gemeentelijk beleid ontwikkelend om parttime ondernemen bij bijstandsgerechtigden te faciliteren. De ‘Regeling parttime ondernemen gemeente Hilversum 2020’ is per 1 april 2020 in werking getreden.

Europees Sociaal Fonds

Als centrumgemeente nemen wij een zeer pro-actieve rol in bij het aanvragen van ESF-subsidies voor de periode 2021-2024 met als doel meer budget voor instrumenten voor arbeidsparticipatie en scholing mogelijk te kunnen maken.

Preventie van bijstandsafhankelijk door verbinding met economisch beleid

Wij zijn nauw betrokken bij de overlegstructuren van Metropool Regio Amsterdam, de Human Capital Agenda Utrecht en de VNG om middels economisch beleid toekomstige bijstandsafhankelijkheid zoveel mogelijk te verlagen. Daarnaast zetten we in regionaal verband een mobiliteitscentrum op (zie ook bijstelling regionaal arbeidsmarktbeleid).

Preventie van bijstandsafhankelijkheid bij zelfstandigen

Verder zijn we gestart met het doorontwikkelen en uitbreiden van ons Bureau Zelfstandigen. Hiermee willen we zelfstandigen eerder en effectiever ondersteunen zodat ze niet bijstandsafhankelijk raken. Naast uitvoering van de regelingen voor ondernemersbijstand (Bbz en Tozo) voor de regio, gaan we aanvullende dienstverlening (informatie en advies) aan ondernemers leveren waarbij speciale aandacht is voor alternatieve financieringsvormen. Hiermee beogen we toekomstige afhankelijkheid van ondernemersbijstand te voorkomen.

Landelijke verbindingen en ontwikkelingen

Hilversum heeft een actieve rol in de VNG expertgroep. Daarnaast volgt Hilversum het project van de Hogeschool Utrecht ([Kenniscentrum Sociale Innovatie](#)) en Movisie waarbij een aantal gemeentes samen met marktpartijen kijkt hoe de inzet van re-integratietrajecten effectiever ingezet kan worden.

² T20/094: Wethouder Walters zegt toe dat er een speciaal programma arbeidsparticipatie voor statushouders wordt opgezet.

Effecten corona

Wij hebben u in de [collegebrief d.d. 21 oktober 2020](#) uitgebreid geïnformeerd over de wijze waarop wij op diverse beleidsterreinen rekening houden met de effecten van corona. Daarnaast hebben wij u ieder kwartaal in het raadsdashboard sociaal domein een meer gedetailleerde toelichting gegeven op de ambities met betrekking tot uitstroom, waarbij rekening is gehouden met de effecten van corona. Tot slot hebben wij u in onze brief d.d. 24 september 2020 geïnformeerd over de bijstelling van de regionale arbeidsmarktplannen ten gevolge van corona. U ontvangt nog het raadsdashboard sociaal domein Q4 2020 en de jaarrekening 2020 met de finale verantwoording ten aanzien van de gestelde ambities.

Terugblik op gerealiseerde ambities in 2019 ten aanzien van uitstroom bijstand (Focus op Werk)

Ambitie t.o.v. de jaarrekening

In juni 2020 is de jaarrekening 2019 aan de raad gepresenteerd. Onder het thema ‘sociale stad’ zijn de ambities vanuit focus op werk opgenomen. Naast 25% meer uitstroom (in cijfers: 267) was hierin ook de aangepaste ambitie opgenomen om een bestandsdaling van 70 uitkeringen te realiseren.

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2019	Bron
	Nee	Saldo aantal personen in- en uitstroom in een uitkering	-121	-85	Gemeente Hilversum
	Nee	Aantal personen dat uitstroomt naar werk	267 (2022)	294 (waarvan parttime 69)	Gemeente Hilversum

Saldo in- en uitstroming: In 2019 is het streefcijfer -70 vastgesteld door de raad waarmee het streefcijfer van -121 vervalt. In 2019 is een daling van 85 gerealiseerd. Dit is 21% hoger dan het vastgestelde streefcijfer in 2019. Reden voor de hogere daling ligt o.a. in het poorteffect, de aantrekkende arbeidsmarkt (lagere instroom en hogere uitstroom) en het rechtmatigheidsonderzoek naar voorliggende voorzieningen.

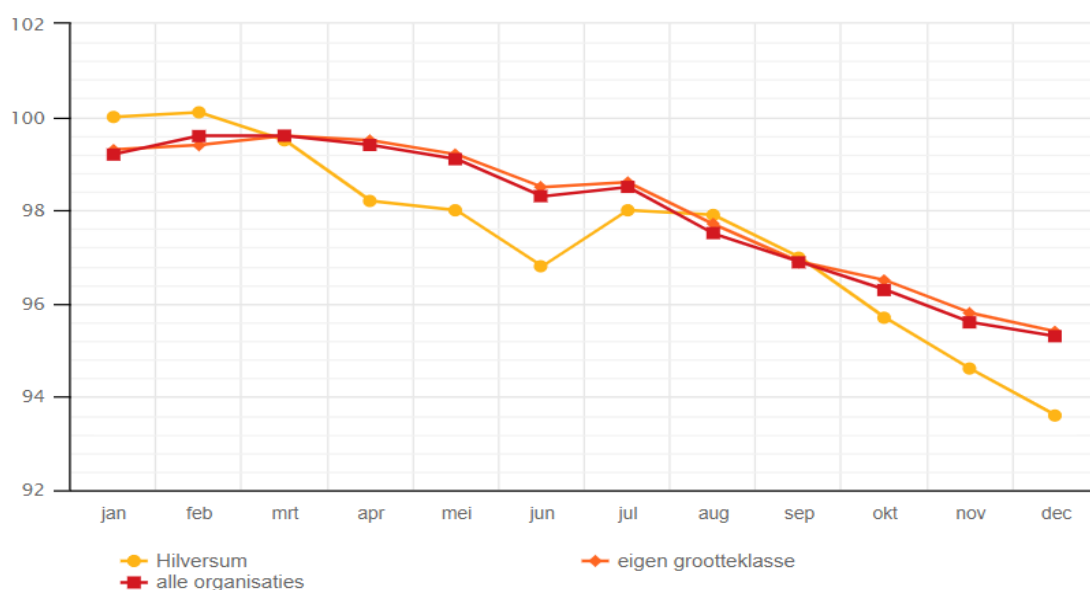
Bron: jaarrekening 2019

Bovenstaande figuur uit de jaarrekening laat zien dat beide ambities in 2019 gerealiseerd zijn. Bijkomend effect is dat de gemeente door deze cijfers geen beroep hoeft te doen op de zogenaamde vangnetregeling.

Ambitie t.o.v. de realisatie landelijk en bij vergelijkbare organisaties

Naast de ambitie van de organisatie zelf, zal ook gekeken moeten worden naar de landelijke ontwikkelingen en hoe Hilversum zich daartoe verhoudt. Om dit te monitoren is Hilversum aangesloten bij de Divosa Benchmark. Deze benchmark over 2019 laat zien dat het totale uitkeringsbestand t.o.v. de landelijke cijfers én die van vergelijkbare organisaties flink meer is gedaald. Voor Hilversum geldt een bestandsdaling van 6,4%. Zowel landelijk als bij de vergelijkbare organisaties ligt dit cijfer op 3,9%. Voor wat betreft de uitstroomcijfers blijft Hilversum iets achter ten opzichte van de landelijke cijfers en die van vergelijkbare organisaties: slechts 0,2%. De daling van het bestand kan derhalve verklaard worden door een normale uitstroom (boven de eigen ambitie) met een (veel) lagere instroom. De aantrekkende arbeidsmarkt wordt in de jaarrekening genoemd als een reden waardoor minder inwoners een beroep deden op het vangnet, de participatiewet. Een andere reden is het poorteffect. Nog voor vaststelling van de notitie ‘Focus op Werk’ is de route voor het aanvragen van bijstand gewijzigd. Het zogenaamde poorteffect. In de gewijzigde route spelen de directe inzet op arbeidsinschakeling en de rechtmatigheidstoetsen, waar onder andere de voorliggende voorzieningen en handhaving toe behoren, een zeer belangrijke factor. Wanneer ingezoomd wordt op de uitstroomcijfers, is het positief om te zien dat de reden van uitstroom voor wat betreft scholing en onderwijs beduidend hoger ligt. Hierin is de lokale ambitie terug te zien.

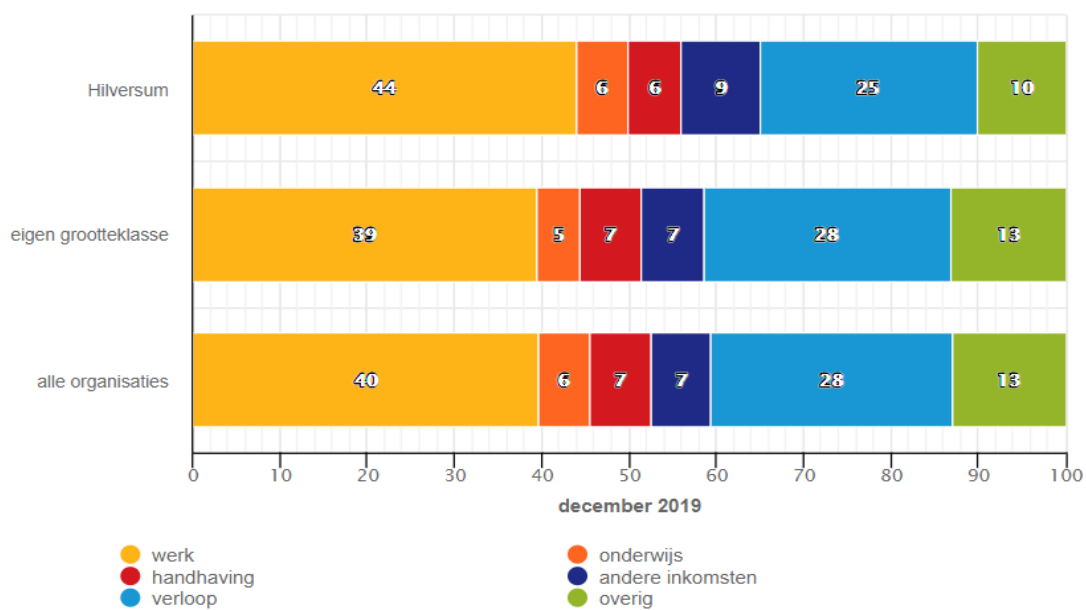
Volume BUIG index t.o.v. december 2018

Uitstroom totaal naar werk

Gemiddelde percentage beëindiging uitkering (trend)

Bron Divosa Benchmark 2019

Vooruitblik

Bij de implementatie hebben we bepaalde prioriteiten moeten stellen. De eerstvolgende zaken die we verder gaan ontwikkelen is de ondersteuning aan uitkeringsgerechtigden met een zorgvraag uit groep 3. Hierbij betrekken we de huidige ontwikkelingen binnen de Wmo en is er speciale aandacht voor de overgang van (arbeidsmatige) dagbesteding naar werk. Verder gaan we ons handhavingsbeleid verder ontwikkelen in nauwe samenwerking met de Sociale Recherche Gooi en Vechtstreek. Daarnaast gaan we het aanvraagproces Bbz versnellen en digitaliseren, terugvorderingsbeleid Tozo opstellen en bereiden we een aantal wetswijzigingen voor van de Participatiewet in het kader van het Breed Offensief. Verder zijn er een aantal extra steunpakketten van het Rijk die nadere uitwerking vragen en zijn we gestart met het voorbereiden van de toekomstige Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein.

Gezien de huidige omstandigheden met betrekking tot de teruglopende werkgelegenheid als gevolg van corona, staat de oorspronkelijke doelstelling van 25% meer uitstroom in een andere context (zie ook 'effecten corona'). Neemt niet weg dat wij ons onverminderd blijven inzetten om een zo duurzaam mogelijke uitstroom te blijven realiseren. Voor 2020 kunnen we in ieder geval al melden dat we geen beroep zullen hoeven te doen op de Vangnetregeling BUIG.

Tot slot hebben wij de intentie om vanuit de regionale portefeuilles werk en inkomen en economie een regionale Human Capital Agenda op te stellen.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

D. Emmer

P.I. Broertjes